

Alle landets brannsjefer

Om feiing og tilsyn med fyringsanlegg og motorferdsel i utmark

Etter at forskrift om brannforebygging (2016) gjorde det obligatorisk å feie og føre tilsyn med fyringsanlegg i fritidsboliger, har DSB mottatt flere henvendelser om hvordan feieren effektivt kan ta seg frem til fritidsboliger i utmark. Bruk av snøscooter er i mange tilfeller eneste effektive måte å komme til tilsynsobjektene.

DSB kontaktet Miljøverndepartementet for å få vurdert av hvordan lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven) er å forstå i forhold til feiervesenets plikt til å gjennomføre feiing og tilsyn med fyringsanlegg i fritidsboliger.

Miljøverndepartementets svar er:

Departementets vurdering er at feiing og tilsyn med fyringsanlegg må regnes som "oppsyns- og tilsynstjeneste" jf. motorferdselloven § 4 første ledd bokstav a og forskriften § 3 første ledd bokstav a jf. § 2 første ledd bokstav c. Dette innebærer at tillatelse til bruk av motorkjøretøyer i forbindelse med feiing og tilsyn av fyringsanlegg har hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vann § 3 første ledd bokstav b jf. § 2 første ledd bokstav c.

Dette innebærer at bruk av motorkjøretøy er tillatt uten at det er nødvendig å søke når feiervesenet skal gjennomføre feiing og tilsyn med fyringsanlegg i (fritids-) boliger beliggende i utmark.

Selv om motorkjøretøy er tillatt, er det viktig huske at forskriftens § 2 om at "All motorferdsel i utmark og på islagte vassdrag skal foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade og ulempe for naturmiljøet og mennesker."

Hele departementets vurdering følger her:

Formålet med motorferdselloven er å regulere motorferdselen i utmark og vassdrag utfra et samfunnsmessig helhetssyn, med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen, jf. § 1. Hovedregelen etter loven er at motorferdsel i utmark er forbudt, jf. § 3. For å lette gjennomføringen av viktige samfunns- og arbeidsoppgaver er det innført enkelte unntak fra denne hovedregelen. Et slikt unntak er motorferdselloven § 4 første ledd, som lister opp motorferdselsformål som er direkte hjemlet i loven og som det dermed ikke er nødvendig å søke særskilt tillatelse til. Av bestemmelsens første ledd bokstav a fremgår at motorferdsel er tillatt i forbindelse med "politi-, ambulanse- og redningstjeneste og oppsyns- og tilsynstjeneste etablert med hjemmel i lov". Videre fremgår det av forskrift for bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag i § 3 første ledd bokstav b jf. § 2 første ledd bokstav c, at bruk av motorkjøretøyer er tillatt for "offentlig oppsyns- og tilsynstjeneste", uten at det stilles krav til at denne skal ha hjemmel i lov. I rundskriv T-1996-1 presiseres det at disse bestemmelsene i forskriften utvider motorferdselloven § 4 første ledd bokstav a gjennom at de "også tillater offentlig oppsyns- og tilsynstjeneste som ikke har hjemmel i lov" (s. 16). All offentlig oppsyns- og tilsynstjeneste faller dermed

inn under bestemmelsen. Kravet til lovhjemmel gjelder følgelig heller ikke for feiertjenesten, ettersom det ikke er tvilsomt at den er en offentlig tjeneste.

Det avgjørende blir dermed om feiertjenestens oppgaver kan regnes som "oppsyns- og tilsynstjeneste" jf. motorferdselloven § 4 og forskriften § 3 første ledd bokstav b jf. § 2 første ledd bokstav c.

Rundskriv T-1996-1 gir ikke noen nærmere forklaring på hva som menes med "oppsyns- og tilsynstjeneste", men bruker fjelloppsyn etter fjelloven § 36 og fiskeoppsyn etter lakse- og innlandsfiskeloven § 42 som eksempler på tilsynstjenester som faller inn under bestemmelsens virkeområde (s. 10). Begge disse tjenestene er offentlige oppgaver, som utføres av eller på oppdrag fra det offentlige, og som har til hensikt å beskytte viktige samfunnsinteresser. På samme måte er feiing en offentlig oppgave. Selv om utførelsen av oppgavene er delegert til brannvesenet, jf. brann- og eksplosjonsvernloven § 9 første ledd jf. § 11 første ledd bokstav h, er det kommunene som står ansvarlig for gjennomføringen, jf. forskrift om brannforebygging § 17. I følge veileder til forskrift om brannforebygging utarbeidet av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, innebærer begrepet "tilsyn" at det føres kontroll av at pliktene gitt i eller medhold av brann- og eksplosjonsvernloven blir overholdt og eventuell reaksjon. Formålet med feiing og tilsyn av fyringsanlegg er å minske risikoen for skorsteinsbranner, og er dermed klart samfunnsnyttig. Departementet legger til grunn at feiervesenets oppgaver kan regnes som "oppsyns- og tilsynstjeneste" etter motorferdselloven.

Departementets vurdering er dermed at feiing og tilsyn med fyringsanlegg må regnes som "oppsyns- og tilsynstjeneste" jf. motorferdselloven § 4 første ledd bokstav a og forskriften § 3 første ledd bokstav a jf. § 2 første ledd bokstav c. Dette innebærer at tillatelse til bruk av motorkjøretøyer i forbindelse med feiing og tilsyn av fyringsanlegg har hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vann § 3 første ledd bokstav b jf. § 2 første ledd bokstav c. Departementet vil for ordens skyld også bemerke at feiervesenets oppsyns og tilsynstjeneste også har hjemmel i brann- og eksplosjonsvernloven § 11 første ledd bokstav h, og i forskrift om brannforebygging § 17 og er dermed også en "oppsyns- og tilsynstjeneste etablert med hjemmel i lov" jf. motorferdselloven § 4 første ledd bokstav a.

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1988-05-15-356>

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/md/rus/1996/0004/ddd/pdfv/276025-t-1-96.pdf>

Miljømyndighetene vil etter hvert innarbeide feiervesenets adgang til bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagt vann i deres veiledninger.

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Dag Rune Omland
seksjonssjef

Kari Jensen
utreningsleder

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes derfor uten underskrift.